

ที่ ผสร.๒๒/๒๕๕๒

๙ ธันวาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ความเห็นทางกฎหมายต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๕๑ ของอำเภอเชียงดาวและขอให้อำเภอเชียงดาวปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย
เรียน ๑) นายอำเภอเชียงดาว
๒) ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่
๓) อธิบดีกรมการปกครอง

สำเนาถึง:

- ๑) นายกรัฐมนตรี
- ๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
- ๓) ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ๔) ประธานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- ๕) ประธานคณะกรรมการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน (สภาผู้แทนราษฎร)
- ๖) รองประธาน (คนที่ ๒) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพ และการคุ้มครองผู้บริโภค (วุฒิสภา)

สืบเนื่องจากสถาบันวิจัยและพัฒนาเพื่อเฝ้าระวังสภาวะไร้รัฐ ได้รับแจ้งจากองค์กรเครือข่ายคือโครงการบางกอกคลินิกเพื่อให้คำปรึกษากฎหมายด้านสถานะและสิทธิบุคคล ภายใต้กองทุนศาสตราจารย์หญิง ภาไชย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ว่ามีผู้ร้องขอความช่วยเหลือทางกฎหมายคือกรณีของนายกุมาร แซ่กวาง ซึ่งเป็นบุคคลตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๕๑ ได้ไปยื่นคำขอต่ออำเภอเชียงดาว เพื่อขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตั้งแต่วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๑ โดยอำเภอได้รับคำขอฯ ได้บันทึกวันที่รับคำขอฯ และได้ดำเนินการสอบพยานบุคคล แต่จนถึงปัจจุบัน อำเภอเชียงดาวยังคงไม่ดำเนินการพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติคำขอฯ ดังกล่าว หรือไม่มีความคืบหน้าใดๆ จากทางอำเภอเชียงดาว

รวมถึงกรณีของนายอาร์กซ์ แซ่หยวน ซึ่งเป็นบุคคลตามมาตรา ๒๓ เช่นกัน ได้ไปยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยฯ ต่ออำเภอเชียงดาว เมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๑ แต่ปรากฏว่าทางอำเภอเชียงดาว เมื่อรับคำขอฯ ดังกล่าว กลับไม่ลงวันที่รับคำขอฯ และได้มีการสอบพยานบุคคลแล้ว (สอบพยานบุคคลในวันเดียวกับที่ยื่นคำขอ) แต่จนถึงปัจจุบัน อำเภอเชียงดาวยังคงไม่ดำเนินการพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติคำขอฯ ดังกล่าว หรือไม่มีความคืบหน้าใดๆ จากทางอำเภอเชียงดาวทางสถาบันฯ ขอเรียนมายังอำเภอเชียงดาวว่า ข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นอาจนำไปสู่การดำเนินการเพื่อให้มีการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองของอำเภอเชียงดาวโดยกระบวนการยุติธรรม ดังต่อไปนี้

/๑. ตาม...

๑. ตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๕๑ และตามพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๕๑ นายทะเบียนอำเภอเชียงดาวและอำเภอเชียงดาว ในฐานะหน่วยทะเบียนอำเภอรวมถึงเป็นนายทะเบียนย่อมเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองซึ่งมีหน้าที่ในการรับคำขอและพิจารณาเพื่ออนุมัติหรือไม่อนุมัติคำขอฯ ตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ(ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๕๑

นอกจากนี้ อำเภอเชียงดาวในฐานะหน่วยงานทางปกครองย่อมผูกพันต่อหลักกฎหมายทั่วไปคือ หลักการดำเนินกระบวนการพิจารณาทางปกครอง (le déroulement de la procedure administrative) ที่ชอบด้วยกฎหมาย กล่าวคือ จะต้องดำเนินการในชั้นพิจารณาที่สมบูรณ์เพื่อนำไปสู่การออกคำสั่งทางปกครองที่ถูกต้องสมบูรณ์

แต่จากข้อเท็จจริงข้างต้นพบว่า เมื่ออำเภอเชียงดาวรับคำขอฯ แต่ไม่ดำเนินการบันทึกวันที่รับคำขอฯ (กรณีของนายอาร์ักษ์ แซ่หยวน) ไม่ดำเนินกระบวนการในชั้นพิจารณา(กรณีของนายอาร์ักษ์ แซ่หยวน และนาย कुमार แซ่กา) ย่อมเป็นการกระทำที่ขัดหรือแย้งต่อหลักความมีประสิทธิภาพและหลักการพิจารณาโดยเปิดเผย ซึ่งเป็นองค์ประกอบของหลักการดำเนินกระบวนการพิจารณาทางปกครอง

๒. นับจากวันที่ยื่นคำขอฯ จนถึงปัจจุบัน เป็นระยะเวลาที่เกินกว่า ๙๐ วัน อันเป็นเหตุที่อาจพิจารณาได้ว่าอำเภอเชียงดาวได้ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร (ตามมาตรา ๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒)

ดังนั้น เพื่อประโยชน์แห่งสาธารณะและเป็นคุณแก่บุคคลตามมาตรา ๒๓ การดำเนินการใดๆ ของอำเภอเชียงดาวควรจักดำเนินไปโดยมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด ซึ่งจากการตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น ทางสถาบันฯ และองค์กรเครือข่ายพบว่า ทางอำเภอเชียงดาวได้เรียกพยานบุคคลมาสอบครบถ้วนแล้ว และพยานเอกสารของผู้ยื่นคำขอฯ ทั้ง ๒ รายก็ครบถ้วนสมบูรณ์ ทางสถาบันฯ และองค์กรเครือข่ายฯ จึงขอเสนอแนะให้ทางอำเภอเชียงดาวดำเนินการพิจารณาและออกคำสั่งทางปกครองต่อคำขอฯ ดังกล่าวโดยเร็วที่สุด

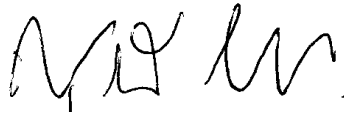
๓. ทางสถาบันฯ และองค์กรเครือข่ายขออนุญาตเรียนย้ำต่อทางอำเภอเชียงดาวว่ามาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ(ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๕๑เป็นบทบัญญัติที่มุ่งที่จะเยียวยาบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากการถูกถอนและการไม่ได้สัญชาติไทย โดยประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๓๗ ลว ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ และโดยมาตรา ๗ ทวิ แห่งพ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ ฉบับแก้ไขครั้งที่ ๒ และ ๓ พ.ศ.๒๕๓๕ โดยการกลับคืนสัญชาติไทยให้แก่บุคคลดังกล่าว ซึ่งตลอดระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา บุคคลดังกล่าวต่างได้รับผลกระทบด้านต่างๆ ในระหว่างการดำเนินชีวิตประจำวัน ดังเช่นกรณีของนายอาร์ักษ์ ความล่าช้าในการออกคำสั่งอนุมัติหรือไม่อนุมัติคำขอลงรายการสัญชาติไทย อาจมีผลต่อการสมัครขอรับทุนเพื่อไปศึกษาต่อ ณ ประเทศได้หวัน (ทุนการศึกษาจะเปิดรับสมัครในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๓) ยิ่งไปกว่านั้น บุคคลย่อมควรได้รับการรับรองสถานะบุคคลตามกฎหมายที่ถูกต้องตรงตามข้อเท็จจริง อันเป็นสิทธิของบุคคลและหน้าที่ของหน่วยงานรัฐตามกฎหมายทะเบียนราษฎรกฎหมายสัญชาติ ตามมาตรา ๔ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ รวมถึงข้อ ๑๖ และข้อ ๒๖ แห่งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง(แ่ง)และสิทธิทางการเมือง ค.ศ.๑๙๖๖ ที่ผูกพันประเทศไทยในฐานะรัฐภาคี

/ทางสถาบัน...

ทางสถาบันฯ และองค์กรเครือข่าย จึงเรียนมาเพื่อขอคำชี้แจงต่อกรณีดังกล่าว ด้วยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า
อำเภอเชียงดาวในฐานะหน่วยงานทางปกครองจะปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดไว้เพื่อให้การบังคับใช้
กฎหมายใหม่เป็นไปตามเจตนารมณ์อย่างแท้จริง รวมถึงเพื่อเป็นการคุ้มครองและรับรองสิทธิทางการศึกษา สิทธิ
ขั้นพื้นฐานอื่น ๆ สิทธิทางการเมืองของบุคคลผู้มีสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ และขอขอบคุณมาล่วงหน้าถึงความ
เข้าใจในปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนที่คนไร้รัฐ/ไร้สัญชาติต้องเผชิญในการดำรงชีวิต

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ฉวี ไพศาลพาณิชย์กุล)

นักกฎหมาย

สถาบันวิจัยและพัฒนาเพื่อเฝ้าระวังสภาวะไร้รัฐ

ติดต่อ : ดร.ฉวี ไพศาลพาณิชย์กุล (SWIT) 083-1314883 , 02-8649009

อัจฉรา สุทธิสุนทรินทร์ (โครงการบางกอกคลินิกฯ) 084-4066572 , 02-6132148